

הרב מ"ט' ברוך
א"ח לג' ע"ג ע"ב
צ"ע

ע"ה

לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו
בירידת לפניכם יהוה ומאפפכם
אלהי ישראל

ב"ב

בבב

כ"א

לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו
מצות לחם עני כי בחפזון יצאת מארץ מצרים
למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי
חייך:

בחר הוא יתברך בליל פסח להודיע מעשיו
לבאי עולם להכיר את שמו בעולמו
בהוציאו את עמו ממצרים. וענין זה ראינו
ששמה התורה יציאת מצרים יסוד היסודות
ושורש הכל. ומצות הרבה באו בשביל היציאה
שעל ידם יהיה לעינינו יסוד הזה ומאצלנו כל
ימות. כמו מצות סוכה שאמרה התורה (ויקרא
כ"ג) למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי
את בני ישראל בהוציאי אותם ממצרים. ואף
השבת נאמר בו (דברים ה') וזכרת כי עבד היית
במצרים וכן הפסח וחג המצות בודאי זכר
ליציאת מצרים. וכן כל יום טוב נולם אנו
מקדשים ואומרים זכר ליציאת מצרים. נוסף על
זה שאנו חייבים לזכור יציאת מצרים בכל יום.
ולר' אליעזר בן עזריה ביום ובלילה שכל זה
מורה כי יציאת מצרים בעצמו חוץ מהנסים
שעשה ביציאה הוא יסוד האמונה שעליו נבנה
הכל. אף כי נסים ונפלאות אין מספר עשה
הקדוש ברוך הוא עם ישראל. לא שמה התורה
לזכור אותם ולעשות זכר להם כי אם ליציאת
מצרים. ואף כי לפי השגת בני אדם קצרי השכל
נראה כי יש דבר שיש בו שנוי טבע ממנהגו של
עולם שנראה לאדם בחוש הראות שהוא יותר

(י"ג) ודויה

כ"א

הדם לכם לאת. לכם לאות ולא לאהרים לאות, מכלן
שלא נמנו הדם אלא מנפניס: וראיתי את הדם. הכל
גלוי לפניו, אלא אמר הקב"ה עומן אני את עיני לראות
שאתם עוקקים במצותי, ופסח אני עליכם: ופסחתו.
וממלתי, ודומה לו *פסח והמליט. ואני אומר, כל פסימה
לשון דלוג וקפילה, ופסחתי, מדלג היה מבחי ישראל לנתי
מנרס, שהיו טרדים זה במוך זה, וכן *פוסחים על שמי
הקעיפים, וכן כל הפסחים הולכים כקופלים, וכן *פסוח
והמליט, מדלגו וממלטו מדין המומחים: ולא יהיה בכם
נגף. אבל הווה הוא במצרים, (מכילתא) הכי שהיה מצרי
צדמו של ישראל יכול ימלט, תלמוד לומר ולא יהיה בכם

נגף, אבל הווה במצרי שנמכס. הכי שהיה ישראל צדמו של
מצרי שומע את ילקה כמותו, תלמוד לומר ולא יהיה בכם
נגף

כ"א

ק"ב, א"ר אבא, הכל מודים כשנבאלו ישראל ממצרים לא
נבאלו אלא בערב, וכשיצאו לא יצאו אלא ביום. הגאולה
מעבודת לחירות בכלל, פועלת בכלל עם שלם שני ענינים: האחד
הוא החופש הפנימי שמרגיש בנפשו התרוממות שיצא מכלל
שפלות העבדות ונעשה בן תורין וארון לעצמו. והשני הוא
הפעולה הנגלית בעולם, בהיותו עם חפשי חי ופועל. וב ישראל
עוד יתר שאת לשני אלה, כי החופש הפנימי הוא התחלה
לשלמות עצמם, בקדושת המדות בתורה ומצותי והכמתה.
והחופש הגלוי החיצוני, הוא עומד בישראל להיות לאור גויים,
כאשר כבר נעשה חלק גדול מזה גם לעת כזאת, ויגמר בתכליתו
לעת ירחם ד' את עמו, כי מציון תצא ולתורת ישראל
איים יחולקו? ע"כ בחלקו הגאולות לשני חלקים: כשנבאלו
ישראל ממצרים הגאולה הפנימית, היתה מכערב, שע"ז אין
העיקר הידיעה והפרסום של זולתם, כ"א ההרגשה הטובה
בחופשתם הפנימית. וכשיצאו לא יצאו אלא כיום, ביד רמה, גלוי
לכל יושבי תבל, להודות על פעולתם הגלויה בעולם, להשכיל
להיטיב לכל ברואי כצלם להאיר באור ד', כדבר שנאמר "והלכו
גוים לאורך, ומלכים לטוגה ורחק".

(1) והיה לכם למשמרת.

והו לשון בקור, שטעון בקור ממוס ארבעה ימים קודם
שחיטה. ומפני מה הקדים לקחתו לשחיטתו ארבעה ימים
מה שלא ליה כן בפסח דורות? היה רבי מתיא בן מרש אומר,
הרי הוא אומר *ואעבור עליו ואראך והנה עמך עת דודים,
הגיעה שבעה שבעתי לאצרהם שאגאל את בניו, ולא היו
כדס ממוס להחמק כסם כדי שיגאלו, שנאמר *ואת ערום
ועריה, ונתן להם שמי ממות, דס פסח ודס מילה שמתו
באותו הלילה, שנאמר *מהבוסתם כדמין, כשני דמים,
ואומר *גם את דם בריקן שלחתי אקירין מבור אין מים ט
מ, ושהיו שטופים בעגרות כוכבים, אמר להם ימסכו וקמו
לכם, משכו ידכם מעגרות כוכבים וקמו לכם זאן של מנה: